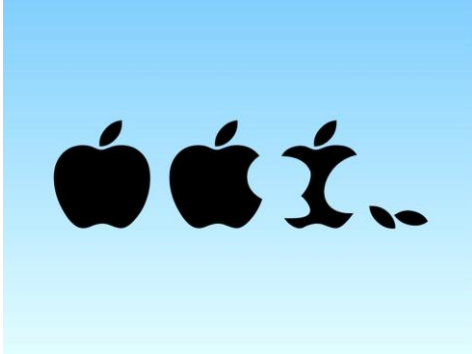

De / het appel

Zondagmorgen 7 juni 2026, Sint-Catharijnekerk, ds. Eibert Kok
Lezing: Genesis 2: 4b-17 en 3: 1-9

Vrijdag kreeg ik een bericht in mijn mailbox van Euromaster, een bedrijf dat in Europa een netwerk heeft van servicepunten voor autobanden en auto-onderhoud. In Oostvoorne zit een filiaal. Ik ben daar ooit een keertje geweest voor een bandenwissel. Ik kreeg vrijdag een mailing met de kop: Samen vieren we Wereldmilieudag 2026.

Afgelopen vrijdag was het Wereldmilieudag. Die dag wordt wordt sinds 1974 jaarlijks op de kalender gezet door de Verenigde Naties. De bedoeling is om mensen, bedrijven, overheden stil te laten staan bij ons milieu. Om het bewustzijn hierover te verbeteren.

Het verraste me dat ik zo'n mail kreeg van een auto- en bandenbedrijf. Toch wel een branche die best veel negatieve invloed heeft op ons milieu. En we maken er állemaal gebruik van.

In dat mailtje las ik dat ze een samenwerking hebben met een organisatie in Madagaskar die werkt aan mangroveherstel, aan duurzame bijenteelt en aan andere milieuacties.

En ook zetten ze hun plannen op een rijtje wat ze de komende jaren willen gaan doen in hun eigen bedrijven om de negatieve impact op het milieu te verkleinen. Ik was verrast. Tegelijk ben ik dan een beetje achterdochtig: Hoe groot is die positieve impact tegenover de negatieve? Is dat substantieel of maar een fractie? Ik weet het niet.

Maar ik vond het wel bijzonder om op deze manier herinnerd te worden aan de Wereldmilieudag afgelopen vrijdag. Het is goed als mensen, als bedrijven daarmee bezig zijn en echt proberen om een verschil te maken.

Nu kun je als kerk Groene Kerk worden. Daar kun je voor kiezen als je dat wilt met elkaar. Dan mag je zo'n groen bordje aan de muur schroeven. Dat is geen keurmerk waaraan je moet voldoen, het is een voornemen waarmee je uitspreekt dat je als kerk groener wilt worden, er bewust mee bezig bent en elke keer een stapje in die richting wilt zetten.

Maar waarom zouden we dat willen? Wat heeft dat te maken met onze christelijke overtuiging, met ons geloof?

Dat heeft alles te maken met de appel. Het gaat om het appèl van de appel. Die appel appelleert ergens aan, die appel doet een oproep aan ons allemaal, die appel wil dat we even stilstaan en onszelf de vraag stellen: 'Waar zijn we mee bezig? Zitten we wel op de goede weg? Maken we de goede keuzes?'

Die appel uit het Bijbelverhaal van het paradijs. Hier op een ets van Rembrandt, een van de etsen van Rembrandt die deze zomer te zien zijn in het museum hier. De appel uit het paradijs. Tenminste, zo noemen wij het meestal.

In het Bijbelverhaal staat nergens dat die vrucht een appel is, en het wordt ook geen paradijs genoemd maar een tuin. Maar in ons hoofd zit het beeld van de appel uit het paradijs, prima ... En die appel doet een appèl op mij.

Aan het begin van de Bijbel staan twee scheppingsverhalen, verhalen die ons willen laten zien wat Gods bedoeling is met deze wereld. De Bijbel begint met twee verschillende scheppingsverhalen. In navertellingen worden die twee verhalen vaak samengevoegd tot één.

Het eerste scheppingsverhaal vertelt dat God de wereld in zes dagen schiep en op de zevende dag rust hij uit.

Het tweede scheppingsverhaal vertelt over een tuin die God maakte: De hof van Eden, een tuin, als een paradijs. Het wordt het verhaal van Adam en Eva.

In die tuin gebeurt van alles.

God laat er bijvoorbeeld bomen groeien, mooie bomen met lekkere vruchten. Daar kan de mens van eten.

Van één bijzondere boom mag de mens niet eten, daar ligt een grens. Maar dat doen Adam en Eva toch, eten van die boom, nadat ze gehoor hebben gegeven aan de giftige praat van de slang, die de begeerte in hen aanwakkert.

Maar met dat ze die grens overgaan, gaat het in het verhaal mis.

De harmonie die er was wordt verbroken. De mens wilde geen halt houden voor de grens die er in de schepping gelegd was.

Met als gevolg dat het paradijs geen paradijs meer is en ze de tuin uit moeten, de harde werkelijkheid van alledag in met bloed, zweet en tranen.

Zo vertelt het oude Israël het verhaal van het begin.

Dat wat zo aantrekkelijk leek, bleek een grens die ze beter niet over hadden kunnen gaan. De mens wilde de grens die God in zijn schepping gelegd had niet respecteren.

Het is natuurlijk een verhaal met een boodschap. Het is voor mij ook niet een verhaal van toen, maar net zo goed van nu.

Om het even iets anders te zeggen: De wereld is als een appel.

En wij mensen nemen daar een hap uit. Wij gebruiken voor ons zelf van wat de aarde oplevert. Dat is prima.

De paradijs tuin die in het Bijbelverhaal aan de mensen gegeven is, staat vol met bomen waarvan de mensen mogen eten.

Maar wat het Bijbelverhaal mij vertelt is dat er wel een grens is.

We zien om ons heen dat sommige grondstoffen erdoorheen gejaagd worden alsof ze onuitputtelijk zijn. We zien de aarde om ons heen vervuilen en verschrallen door de manier waarop wij mensen met de aarde omgaan.

Om maar wat te noemen: de biodiversiteit wordt minder, in de oceanen ontstaat een soep van plastic afval, we vervuilen de lucht, de aarde warmt op en de zeespiegel stijgt.

In het Bijbelverhaal wordt aan de mens een taak meegegeven: 'God, de Heer, had de mens naar de tuin van Eden gebracht om die te bewerken en te onderhouden.'

Bewerken, dat betekent volgens mij dat dat goed is dat wij mensen aan de slag gaan met alles wat de aarde ons geeft, maar bewaren dan wel onderhouden betekent ook dat je er goed voor moet zórgen, dat je moet zorgen dat de aarde goed kan blijven functioneren.

Dan kom ik bij dit beeldmerk. Het gaat mij dan niet om dat merk. Ik heb zelf ook een telefoon van dat merk, weliswaar een afgedankte van mijn dochter, maar toch. Dit logo staat voor mij ook symbool voor onze manier van leven, van steeds iets nieuws willen, mooier, beter, sneller, symbool voor onze consumptiemaatschappij, waar we veel meer kopen dan we nodig hebben, en waar we wat we gekocht hebben ook gauw weer van de hand doen, omdat er al weer iets nieuws te koop is dat we graag willen hebben ...

Hebben, hebben, hebben. Dan gaat het niet alleen over telefoons en tablets, maar over veel meer. Kleding. Keukens. Auto's. Vul maar in.

Het heeft een prijs. Niet alleen wat wij ervoor betalen, maar ook voor de wereld om ons heen.

Misschien heeft iemand de documentaire 'The True Cost' gezien, een documentaire over de kledingindustrie, kleding die wij vaak heel goedkoop kunnen kopen, en binnen de kortste keren weer afdanken.

Die documentaire laat niet alleen zien wat voor grote invloed dat heeft op het milieu, met name in ontwikkelingslanden, maar ook hoe de mensen die in die kledingindustrie moeten werken vaak worden uitgebuit. Voor een hongerloontje werken onder slechte en gevaarlijke arbeidsomstandigheden. De mensen in de ontwikkelingslanden betalen een hoge prijs.

Ons verlangen om een hap te nemen gaat ten koste van deze wereld, én van mensen.

Dat kan niet de bedoeling zijn! Dan worden de grenzen die ons gesteld zijn overschreden.

Dan gaat het mis.

Het kan niet zo zijn dat wij onze aarde opeten tot er niets van over is.

God heeft ons mensen hier op aarde geplaatst om die te bewerken én te bewaren, zodat we zuinig zijn op de aarde en die kunnen doorgeven aan onze kinderen, zodat we zuinig zijn op de mensen die op deze aarde wonen, niet alleen op de mensen vlakbij, maar ook op die vrouw die daar werken moet in die vieze, vuile kledingfabriek in Bangladesh.

Waar de Bijbel ons toe oproept is om ánders te denken, om niet alleen te denken vanuit je eigen positie en de andere mensen aan hun lot over te laten, maar om ook te denken vanuit de positie van die duizenden mensen die niet genoeg hebben, die tekort hebben, dat het niet zo kan zijn dat jij meer dan genoeg hebt, en die ander tekort.

De Bijbel roept op om te leven vanuit het besef dat doorklinkt in verschillende Psalmen, Psalm 89 bijvoorbeeld waarmee we begonnen zijn: De wereld is van U. Het is niet van ons, het is Góds wereld, Góds schepping, waarvan wij de rentmeesters mogen zijn.

Respect voor God betekent respect voor zijn schepping, betekent respect voor alle mensen op die wereld, allemaal stuk voor stuk schepselen van God.

Ik hoor in de Bijbel een appèl.

Als mensen met elkaar delen, dan kan er een wereld van overvloed groeien. Voor iedereen genoeg, meer dan genoeg, zonder dat dat ten koste gaat van deze wereld die ons in beheer gegeven is.

Denk anders, respecteer de aarde, respecteer de Schepper van dit alles, respecteer de grens die er in gelegd is, en droom van die wereld die op ons wacht, van een wereld als een paradijs, en laat je bij de keuzes die je maakt leiden door die nieuwe wereld, Góds nieuwe wereld.

Mensen, wáár ben je?

Verstop je niet, maar leef, in verantwoordelijkheid naar God, naar zijn schepping, naar zijn schepselen.

Dat is het appèl van de appel.